

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-577/21 – 1

Υπόθεση C-577/21

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

20 Σεπτεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Sofiyski gradski sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

11 Αυγούστου 2021

Ενάγουσες:

LM

NO

Εναγομένη:

HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG

ΔΙΑΤΑΞΗ [παραλειπόμενα]

Το Sofiyski gradski sad (πρωτοδικείο της Σόφιας, Βουλγαρία) [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα: σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού και εθνική διαδικασία] έλαβε υπόψη, προκειμένου να αποφανθεί, τα εξής:

- 1 Με διάταξη [παραλειπόμενα] το εθνικό δικαστήριο περάτωσε την αποδεικτική διαδικασία, προχώρησε στην προφορική διαδικασία και κήρυξε την υπόθεση ώριμη προς εκδίκαση. Κατά την προετοιμασία της αποφάσεως, το εθνικό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το γερμανικό δίκαιο, το οποίο εφαρμόζεται σε σχέση με την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης για τη μη υλική βλάβη που υφίσταται το τέκνο λόγω θανάτου ενός εκ των γονέων συνεπεία

τροχαίου δυστυχήματος, ενδεχομένως παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης. Ειδικότερα, πρόκειται για επιταγή του γερμανικού δικαίου σύμφωνα με την οποία το τέκνο, λόγω του πόνου και της οδύνης που βιώνει εξαιτίας του θανάτου ενός εκ των γονέων, πρέπει να έχει υποστεί παθολογική βλάβη στην υγεία του, προκειμένου να έχει δικαίωμα για τέτοιου είδους αποζημίωση.

- 2 [παραλειπόμενα· παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας] Ως εκ τούτου, το εθνικό δικαστήριο

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ:

- 3 **Ανακαλεί** τη διάταξη του με την οποία περάτωσε την αποδεικτική διαδικασία, προχώρησε στην προφορική διαδικασία και κήρυξε την υπόθεση ώριμη προς εκδίκαση.
- 4 **Υποβάλλει** στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως [παραλειπόμενα· οδηγίες προς τη διοίκηση του δικαστηρίου].
- 5 **Αναστέλλει** τη διαδικασία [παραλειπόμενα], μέχρις ότου το Δικαστήριο εκδώσει απόφαση επί της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως
- 6 [παραλειπόμενα· παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας]
- 7 [παραλειπόμενα]

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΒΑΛΑΝ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΕΒΑΛΑΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

1.1. Ισχυρισμοί των εναγουσών

- 8 Στο δικόγραφο της αγωγής [παραλειπόμενα] οι LM και NO δήλωσαν μέσω του νομίμου εκπροσώπου τους, δηλαδή του πατέρα τους CD, ότι είναι κόρες της AB, η οποία απεβίωσε λόγω τροχαίου δυστυχήματος που συνέβη στις 27 Ιουλίου 2014. Το δυστύχημα προκλήθηκε από τον CD στο Emsdetten (Γερμανία).
- 9 Οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι ο θάνατος της μητέρας τους προκάλεσε τραύμα στην ψυχική υγεία τους. Όπως υποστηρίζουν περαιτέρω, αυτό εκδηλώνεται με τους εξής τρόπους: αϋπνία και εφιάλτες· μεταπτώσεις στη διάθεση, όπως ευερεθιστότητα, ανησυχία, εσωστρέφεια· κοινωνική απομόνωση και κλείσιμο στον εαυτό τους· έλλειψη ενδιαφέροντος για προηγούμενες ψυχαγωγικές δραστηριότητες· συχνότερη εκδήλωση αισθήματος φόβου.
- 10 Όπως αναφέρουν, ο CD ήταν ασφαλισμένος έναντι αστικής ευθύνης στην εναγομένη «HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG» (στο εξής: HUK).

Για τον θάνατο της μητέρας τους, η HUK κατέβαλε σε κάθε ενάγουσα αποζημίωση ύψους 5 000,00 ευρώ, την οποία οι ενάγουσες θεωρούν ανεπαρκή. Ειδικότερα, υποστηρίζουν ότι εκάστη εξ αυτών δικαιούται επιπλέον αποζημίωση 300 000 λέβα (BGN), η οποία δεν τους καταβλήθη από την HUK. Ως εκ τούτου, ζητούν να υποχρεωθεί η HUK να τους καταβάλει την εν λόγω αποζημίωση [παραλειπόμενα· αναφορά στο δικόγραφο της αγωγής και τις λοιπές διαδικαστικές πράξεις των εναγουσών].

1.2. Ισχυρισμοί της εναγομένης

11 Η εναγομένη HUK κατέθεσε υπόμνημα προς αντίκρουση των αιτημάτων της αγωγής. Ειδικότερα εκθέτει τα εξής:

α) εφαρμοστέο είναι το γερμανικό δίκαιο. Ωστόσο, στις 27 Ιουλίου 2014 η σχετική νομοθεσία δεν προέβλεπε αποζημίωση για μη υλικές ζημιές τρίτων, εκτός αν η ζημία έβλαπτε την υγεία υπό μορφή τραύματος. Από τις 22 Ιουλίου 2017 και εφεξής, η γερμανική νομοθεσία προβλέπει πλέον υποχρέωση αποζημίωσης για μη υλική ζημία τρίτων, όταν τα πρόσωπα αυτά τελούν σε ειδική σχέση εγγύτητας προς το πρόσωπο που υπέστη τη ζημία.

β) Η AB συνέβαλε στην πρόκληση του θανάτου της, καθόσον

- επέβαινε ως συνοδηγός σε όχημα ο οδηγός του οποίου βρισκόταν υπό την επήρεια αλκοόλ·
- δεν είχε φορέσει ζώνη ασφαλείας.

γ) Η αιτούμενη αποζημίωση είναι υπερβολικά υψηλή. Κατόπιν των ανωτέρω, η HUK ζητεί την απόρριψη της αγωγής [παραλειπόμενα].

2. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕ ΤΟ ΑΙΤΟΥΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΑΦΟΥ ΕΛΑΒΕ ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΛΛΕΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ

12 Η AB είχε γεννηθεί στις 28 Σεπτεμβρίου 1987 [παραλειπόμενα]. Στις 12 Μαΐου 2006 γεννήθηκε η μεγαλύτερη κόρη της, η NO, και στις 27 Ιουλίου 2010 η μικρότερη κόρη, η LM. Πατέρας της δεύτερης κόρης είναι ο CD [παραλειπόμενα]. Επρόκειτο για φυσιολογικά παιδιά που απολάμβαναν της φροντίδας των γονέων τους [παραλειπόμενα].

13 Το 2013 οι CD και AB εγκαταστάθηκαν στη Γερμανία, προκειμένου να εργαστούν εκεί. Το βράδυ της 26ης Ιουλίου 2014, οι CD και AB γιόρταζαν τα γενέθλια του υιού του εξαδέλφου της AB. Ο CD είχε καταναλώσει μπόρα, γεγονός που είχε δει η AB [παραλειπόμενα].

- 14 Οι CD και AB αποφάσισαν να επιστρέψουν στην οικία τους μετά τα μεσάνυχτα, ενώ περί τις 3:00 π.μ. ο CD διέσχιζε με όχημα μάρκας Opel την Neubrückenstraße στο Emsdetten, της διοικητικής περιφέρειας Münster της Γερμανίας. Η AB επέβαινε στο ίδιο όχημα ως συνοδηγός, χωρίς να έχει φορέσει τη ζώνη ασφαλείας.
- 15 Η ταχύτητα με την οποία κινείτο το όχημα μάρκας Opel ήταν περίπου 113 χιλιόμετρα/ώρα. Ο οδηγός διέσχισε μία ισόπεδη διάβαση σιδηροδρομικών γραμμών και στη συνέχεια επέπεσε με σφοδρότητα επί άλλου οχήματος που ήταν σταθμευμένο εκεί κοντά. Μετά τη σύγκρουση, το Opel απώλεσε την ισορροπία του και προσέκρουσε σε δοκάρι περιφράξης. Στη συνέχεια, το όχημα ανετράπη.
- 16 Ο θάνατος της AB επήλθε συνεπεία του δυστυχήματος αυτού. Αν η AB φορούσε ζώνη, δεν θα είχε υποστεί θανάσιμο τραυματισμό. Αμέσως μετά το δυστύχημα, το ποσοστό αλκοολαιμίας του CD ανερχόταν σε 1,17‰ [παραλειπόμενα]. Έχει αποδειχτεί ότι, κατά την ημερομηνία του δυστυχήματος, ο CD είχε ασφάλιση αστικής ευθύνης στη HUK [παραλειπόμενα].
- 17 Οι NO και LM βρίσκονταν στη Βουλγαρία όταν έμαθαν για το θάνατο της μητέρας τους [παραλειπόμενα]. Μετά τον θάνατο της μητέρας τους, αμφότερα τα τέκνα πενθούσαν και υπέφεραν εξαιτίας της απώλειας· θρηνούσαν και πενθούσαν για τη μητέρα τους. Όποτε γινόταν αναφορά στον θάνατο της μητέρας τους, καταλαμβάνονταν από ένταση· αισθάνονταν συναισθηματικό κενό· αποζητούσαν να αγκαλιάσουν [τη μητέρα τους]. Δεν υπέστησαν παθολογική βλάβη στην υγεία τους λόγω του θανάτου της μητέρας τους [παραλειπόμενα].
- 18 Στις 27 Ιουλίου 2017 η HUK κατέβαλε σε κάθε [ενάγουσα], δηλαδή στις LM και NO, [παραλειπόμενα] αποζημίωση ύψους 5 000,00 ευρώ. Η αποζημίωση αφορούσε μη υλικές ζημιές [παραλειπόμενα].

III. Η ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- 19 Με διάταξη [παραλειπόμενα] το Sofiyski gradski sad αποφάνθηκε ότι επί της διαφοράς εφαρμόζεται η γερμανική νομοθεσία, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο του κανονισμού Ρώμη I, και του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού Ρώμη II.
- 20 Οι σχετικές διατάξεις της εφαρμοστέας γερμανικής νομοθεσίας είναι:
- το άρθρο 844 του Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα, στο εξής: BGB) πριν από την τροποποίηση της 22ας Ιουλίου 2017 με τον Gesetz zur Einführung eines Anspruchs auf Hinterbliebenengeld (νόμο περί θέσπισης του δικαιώματος για επίδομα επιζώντων),
  - τα άρθρα 823 και 253 BGB,

- το άρθρο 115 του Gesetz über den Versicherungsvertrag (νόμου περί ασφαλιστηρίων συμβολαίων),
- οι αποφάσεις του Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακού Ακυρωτικού Δικαστηρίου, στο εξής: BGH) της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας της 10ης Μαΐου 2015, BGH VI ZR 8/14, και της 16ης Μαΐου 2001, BGH VI ZR 381/99 [παραλειπόμενα].

IV. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

21 [παραλειπόμενα]

- Άρθρο 1, παράγραφος 1, της δεύτερης οδηγίας 84/5/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Δεκεμβρίου 1983, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων (δεύτερη οδηγία για την κυκλοφορία οχημάτων).

V. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΤΟ ΑΙΤΟΥΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΦΡΟΝΕΙ ΟΤΙ Η ΖΗΤΟΥΜΕΝΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΡΙΣΙΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

- 22 Κατά πάγια νομολογία του BGH, αποζημίωση για ψυχική οδύνη σε περίπτωση θανάτου γονέα καταβάλλεται μόνο αν η ψυχική οδύνη είχε οδηγήσει στην πρόκληση παθολογικής βλάβης στην υγεία, ήτοι σε ασθένεια (αποφάσεις του BGH της 10ης Μαΐου 2015, BGH VI ZR 8/14, και της 16ης Ιανουαρίου 2001, BGH VI ZR 381/99). Στην υπό κρίση υπόθεση, αν το Sofiyski gradski sad είχε εφαρμόσει αυτή την ερμηνεία που δόθηκε από το BGH, η αγωγή των εναγουσών θα έπρεπε να απορριφθεί, δεδομένου ότι η ψυχική οδύνη που προκλήθηκε σε αυτές εξαιτίας του θανάτου της μητέρας τους δεν οδήγησε σε παθολογική βλάβη της υγείας τους.
- 23 Ο όρος «σωματικές βλάβες» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της δεύτερης οδηγίας για τα οχήματα και του άρθρου 1, παράγραφος 1, της τρίτης οδηγίας 90/232/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 1990, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ασφάλιση αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων (τρίτη οδηγία για τα οχήματα) καλύπτει και ψυχικές ασθένειες και παθήσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 2013, Drozdovs, C-277/12, EU:C:2013:685, σκέψη 38). Επιπλέον, η ερμηνεία αυτής της έννοιας πρέπει να είναι ευρεία (απόφαση Drozdovs, σκέψη 40).
- 24 Ο έλεγχος που διενήργησε το BGH, κατά τον οποίο οι ασθένειες και παθήσεις [πρέπει] να έχουν ως αποτέλεσμα την παθολογική βλάβη της υγείας, περιορίζει

σημαντικά την ερμηνεία του όρου «σωματικές βλάβες». Περαιτέρω, η συσταλτική αυτή ερμηνεία του όρου «σωματικές βλάβες» περιορίζει σημαντικά, στην πράξη, τον κύκλο των προσώπων που θα είχαν δικαίωμα αποζημίωσης για μη υλικές ζημιές λόγω θανάτου συγγενούς συνεπεία τροχαίου δυστυχήματος.

- 25 Είναι πιθανό η ερμηνεία του BGH να είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, καθόσον, δεδομένου ότι συρρικνώνει σημαντικά τον κύκλο των προσώπων στα οποία πρέπει να καταβάλλεται αποζημίωση για μη υλικές ζημιές λόγω θανάτου συγγενούς συνεπεία τροχαίου δυστυχήματος, περιορίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα των οδηγιών για τα οχήματα. Για τον λόγο αυτόν, το Sofiyski gradski sad υποβάλλει στο Δικαστήριο το πρώτο προδικαστικό ερώτημα που περιλαμβάνεται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
- 26 Αν πρόκειται περί διαφοράς μεταξύ ιδιωτών, το εθνικό δικαστήριο δεν υποχρεούται να αφήσει ανεφάρμοστες τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που αντιβαίνουν στις διατάξεις οδηγίας της Ένωσης (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Αυγούστου 2018, Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, σκέψη 49). Όμως, το εθνικό δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να προβεί προηγουμένως σε σύμφωνη ερμηνεία του εθνικού δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης (ο.π.).
- 27 Στην υπό κρίση υπόθεση, η ερμηνεία του BGH ενδέχεται να συνιστά μία μόνο από τις πιθανές ερμηνείες του γερμανικού δικαίου. Ως εκ τούτου, κρίσιμης σημασίας για την ορθή επίλυση της υπό κρίση διαφοράς είναι το κατά πόσον το βουλγαρικό δικαστήριο δύναται να προβεί σε ερμηνεία του εφαρμοστέου γερμανικού δικαίου (του δικαίου άλλου κράτους μέλους) βάσει της αρχής της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας.
- 28 Αν η ερμηνεία του γερμανικού δικαίου από το BGH, κατά την οποία αποζημίωση για μη υλικές ζημιές που προκλήθηκαν λόγω θανάτου στενού συγγενούς συνεπεία τροχαίου δυστυχήματος οφείλεται μόνον εφόσον υπάρχει παθολογική βλάβη της υγείας, είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης και το βουλγαρικό δικαστήριο είναι ελεύθερο να ερμηνεύσει το γερμανικό δίκαιο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, το Sofiyski gradski sad θα μπορούσε να ερμηνεύσει το γερμανικό δίκαιο κατά τρόπο διαφορετικό από το BGH και να επιδικάσει αποζημίωση στις ενάγουσες. Για τον λόγο αυτόν, το Sofiyski gradski sad υποβάλλει στο Δικαστήριο το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

VI. ΑΙΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

- 29 Βάσει των προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Αντιβαίνει στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 84/5/ΕΟΚ ερμηνεία του όρου «σωματικές βλάβες» κατά την οποία ψυχική οδύνη τέκνου λόγω θανάτου του γονέα συνεπεία τροχαίου δυστυχήματος υφίσταται μόνο στην περίπτωση που η οδύνη αυτή έχει οδηγήσει σε παθολογική βλάβη της υγείας του τέκνου;

2. Έχει εφαρμογή η αρχή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου από εθνικό δικαστήριο, οσάκις το τελευταίο δεν εφαρμόζει το εθνικό δίκαιο της χώρας του αλλά το εθνικό δίκαιο άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ